

Posolstvo Svätého Otca

k 47. svetovému dňu spoločenských komunikačných prostriedkov

Sociálne siete: dvere pravdy a viery; nové priestory evanjelizácie.

12. máj 2013

Drahí bratia a sestry,

na blížiaci sa Svetový deň spoločenských komunikačných prostriedkov 2013 by som vám chcel predložiť niekoľko úvah o istom trende, ktorý sa týka spôsobu komunikácie medzi ľuďmi a stáva sa čoraz dôležitejším. Mám na mysli rozvoj digitálnych sociálnych sietí, ktoré tvoria akúsi novú „agoru“, verejný priestor, prístupný pre všetkých, ktorí sa chcú podeliť o svojej myšlienky, informácie, názory, kde navyše vznikajú nové vzťahy a nové formy spoločenstiev. Ak sa tento priestor dobre a vyvážene využíva, prispieva k dialógu či diskusii, ktorá môže posilniť jednotu medzi ľuďmi, ale aj účinne podporiť harmóniu ľudskej rodiny, ak sa uskutočňuje s úctou a rešpektuje súkromie, zodpovednosť a oddanosť pravde. Výmena informácií sa môže stať skutočnou komunikáciou, vzájomné kontakty môžu prerásť do priateľstva, nadviazané spojenia môžu uľahčiť vznik spoločenstva. Ak sú tieto siete (*network*) povolané uskutočniť také veľké možnosti, musia sa ľudia, ktorí sa na nich podieľajú, usilovať o to, aby boli autentickí, pretože v tomto priestore sa nielen komunikujú myšlienky a informácie, ale v konečnom dôsledku tam sprostredkujeme seba samých.

Rozvoj sociálnych sietí si vyžaduje osobnú angažovanosť: ľudia sú vtiahnutí do vytvárania nových vzťahov a nadväzovania priateľstiev, hľadať odpovede na otázky tých druhých, do zábavy, ale sú aj intelektuálne stimulovaní deliť sa o svoje kompetencie a poznatky. Tieto siete sa tak stávajú čoraz viac súčasťou samotného tkaniva spoločnosti, keďže spájajú ľudí prostredníctvom ich základných potrieb. Sociálne siete živia aj túžby zakorenené v srdciach ľudí.

Kultúra sociálnych sietí a zmeny vo forme a štýle komunikácie, kladú pred tých, ktorí chcú hovoriť o pravde a hodnotách, náročné výzvy. Často sa zdá, že hodnotu a účinnosť rôznych výrazových foriem – podobne, ako aj v iných prostriedkoch spoločenskej komunikácie – určuje viac ich popularita než ich skutočný význam a vierohodnosť. Popularita tiež často súvisí skôr so známosťou alebo stratégiami presviedčania než s logikou argumentácie. Niekedy môže byť tichý

hlas rozumu prehlúšený krikom primných informácií a nedokáže prebudiť pozornosť, ktorá sa upriamuje skôr na to, čo je lákavejšie. Preto je v masmédiách potrebná služba všetkých, ktorí poznajú hodnotu dialógu, rozumnej diskusie a logickej argumentácie; potrebni sú ľudia, ktorí sa usilujú pestovať také formy diskusie a vyjadrovania, ktoré apelujú na tie najvyššie túžby účastníkov komunikačného procesu. Dialóg a diskusia môžu rozkvitať a rozvíjať sa len vtedy, keď pri nich berieme vážne aj tých, ktorí majú odlišné názory ako my. „Pri rozličnosti kultúr je potrebné zaistiť, aby ľudia nielenže akceptovali existenciu inej kultúry, ale aby sa tiež túžili ňou obohatiť, a naopak ponúkli jej to, čo máme dobré, pravdivé a pekné“ (*Prejav k predstaviteľom kultúry, Belém, Lisabon, 12. mája 2010*).

Výzva, ktorej *sociálne siete* čelia, spočíva v tom, že majú byť skutočne inkluzívne: teda majú sa do nich naplno zapojiť všetci veriaci, ktorí sa chcú podeliť o Ježišovo posolstvo a o hodnotu ľudskej dôstojnosti, ktorú jeho učenie podporuje. V skutočnosti si veriaci čoraz viac uvedomujú, že ak sa dobrá zvesť nebude ohlasovať aj v digitálnom prostredí, nemusela by sa dostať k tým, pre ktorých je tento existenčný priestor dôležitý. Digitálne prostredie nie je totiž akýmsi paralelným alebo čisto virtuálnym svetom, ale je súčasťou každodennej reality mnohých ľudí, osobitne mnohých mladých. Sociálne siete sú ovocím ľudskej interakcie, no zároveň dávajú novú formu priebehu tejto komunikácie, ktorou sa vytvárajú medziľudské vzťahy. Predpokladom, aby naša účasť v tomto prostredí mala význam, je starostlivé pochopenie tohto prostredia.

Schopnosť používať nové formy komunikácie sa vyžaduje nielen nato, aby sme „išli s dobou“, ale najmä preto, aby sa našli také formy vyjadrenia, ktoré budú schopné urobiť nekonečné bohatstvo evanjelia dostupným pre srdcia a mysle všetkých ľudí. V digitálnom priestore je písané slovo často sprevádzané obrazom alebo zvukom. A účinná komunikácia si vyžaduje, podobne ako Ježišove podobenstvá, zapojiť aj predstavivosť a vnímavú citlivosť tých, ktorých chceme pozvať na stretnutie s tajomstvom Božej lásky. Koniec koncov vieme dobre, že kresťanská tradícia bola vždy bohatá na znaky a symboly: mám na mysli kríž, ikony, obrázky Panny Márie, jasličky, vitráže či maľby v kostoloch. Významnú časť umeleckého dedičstva ľudstva vytvorili umelci a hudobníci, ktorí sa usilovali vyjadriť pravdy viery.

Autentickosť veriacich v sociálnych sieťach sa prejavuje v tom, že majú účasť na hlbokom zdroji nádeje a radosti: viere v Boha, ktorý oplýva milosrdenstvom a láskou a ktorý sa zjavil v Ježišovi

Kristovi. Táto účasť sa však neprejavuje len explicitným vyjadrením viery, ale aj svedectvom o nej, teda tým, ako sa delia o svoje „rozhodnutia, preferencie a názory, ktoré sú hlboko v súlade s evanjeliom aj vtedy, keď sa o ňom výslovne nehoví“ (*Posolstvo k Svetovému dňu spoločenských komunikačných prostriedkov*, 2011). Osobitne dôležitým spôsobom vydávania svedectva je rozhodnutie byť tu pre druhých, ochota nechať sa trpezlivo a s rešpektom vtiahnuť do ich otázok a pochybností, do ich hľadania pravdy a zmyslu ľudskej existencie. Keď v sociálnych sieťach vznikne diskusia o viere a možnosti veriť, potvrdzuje to dôležitosť a význam náboženstva vo verejnej a spoločenskej diskusii.

Pre tých, ktorí s otvoreným srdcom prijali dar viery, sa najradikálnejšia odpoveď na otázky človeka o láske, pravde a zmysle života – otázky, ktoré nechýbajú ani v sociálnych sieťach – nachádza v osobe Ježiša Krista. Je prirodzené, že kto verí, túži sa o svoju vieru s úctou a citlivo podeliť s tými, ktorých stretá v digitálnom prostredí. Ak naše odovzdávanie evanjelia prinesie dobré ovocie, udeje sa to vždy predovšetkým vďaka samotnej sile Božieho slova, ktoré sa dotkne srdca, nie však zásluhou nášho úsilia. Dôvera v moc Božieho pôsobenia preto musí byť vždy silnejšia ako spoliehanie sa na použitie ľudských prostriedkov. Aj v digitálnom prostredí, kde sa ľahko dvíhajú horúce a polemické hlasy a kde hrozí nebezpečenstvo, že prevládne túžba po senzáciách, sme povolaní vedieť starostlivo posudzovať. Pritom si pripomeňme, že Eliáš nepoznal Boží hlas vo veľkom a prudkom vetre, ani v zemetrasení alebo ohni, ale v „*tichom a lahodnom šume*“ (*1 Kr 19, 11 – 12*). Musíme dúfať, že základné túžby človeka – milovať a byť milovaný, nájsť zmysel a pravdu – ktoré vložil do srdca ľudskej bytosti sám Boh, sú vlastné aj ženám a mužom našej doby. Preto sú vždy a za každých okolností otvorení tomu, čo blahoslavený kardinál Newman nazýval „jemným svetlom“ viery.

Okrem toho, že sociálne siete môžu byť nástrojom evanjelizácie, môžu sa stať aj faktorom ľudského rozvoja. Napríklad v niektorých geografických a kultúrnych prostrediach, kde sa kresťania cítia izolovaní, môžu sociálne siete posilniť ich vedomie o skutočnej jednote s univerzálnym spoločenstvom veriacich. Siete umožňujú podeliť sa o duchovné a liturgické zdroje a uľahčujú ľuďom modliť sa so silnejším pocitom blízkosti s tými, ktorí vyznávajú rovnakú vieru. Autentické a interaktívne zaoberanie sa otázkami a pochybnosťami tých, ktorí sú vzdialení od viery, nám umožní vnímať potrebu živiť našu vieru v Božiu prítomnosť nielen modlitbou a reflexiou,

ale aj činorodou láskou: „*Keby som hovoril ľudskými jazykmi aj anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som ako cvendžiaci kov a zuniaci cimbal*” (1 Kor 13, 1).

Existujú sociálne siete, ktoré v digitálnom prostredí ponúkajú dnešnému človeku príležitosť na modlitbu, meditáciu alebo odovzdávanie Božieho slova. No tieto siete môžu tiež otvoriť dvere k iným rozmerom viery. Mnohí ľudia totiž práve vďaka prvotnému kontaktu po sieti (*online*) objavajú, aké dôležité sú na ceste viery osobné stretnutia, skúsenosť spoločenstva a tiež putovanie. Pri predkladaní evanjelia v digitálnom prostredí môžeme pozvať ľudí, aby sa zúčastnili na modlitebných stretnutiach alebo liturgických sláveniach na konkrétnych miestach, ako sú kostoly či kaplnky. Vyjadrenie našej viery a naše svedectvo o evanjeliu v realite – tak fyzickej ako aj digitálnej – v ktorej žijeme, musí byť koherentné a jednotné. Nech už sa stretáme s tými druhými akýmkoľvek spôsobom, stále sme povolaní ohlasovať Božiu lásku až po samé končiny zeme.

Modlím sa za to, aby vás Boží Duch vždy sprevádzal a osvecoval. Zároveň vás všetkých zo srdca žehnám, aby ste sa mohli stať skutočnými hlásateľmi a svedkami evanjelia. „*Chodte do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému stvoreniu*” (Mk 16, 15).

Vo Vatikáne 24. januára 2013, na sviatok sv. Františka Saleského

BENEDIKT XVI.